

Першим є класичний гіпноз (використовувався жрецьями, шаманами та волхвами), самогіпноз (був характерним вже на початку н е так як глибокі медитації мають багато з ним спільного, використовується для налаштування власної психіки та свідомості у певне русло).

Майже в один і той самий проміжок часу 50pp XX ст. паралельно з'явився гіпноз Еріксона і регресивний гіпноз. З гіпнозу Еріксона згодом розвинулось НЛП. Тут ми бачимо пов'язаність усіх раніше описаних методів. І НЛП і гіпноз працює зі свідомістю і підсвідомістю людини. Кожен із цих методів є окремим і використовується в залежності від потреб клієнта.

М. Данилюк

Науковий керівник - к. психол. н. , доц. З. О. Романець

ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ПІДЛІТКОВОГО ВІКУ

Підлітковий вік охоплює період розвитку дитини від 11 до 15 років. Його називають перехідним, тому що відбувається перехід від дитинства до юності в фізичному, психічному і соціальному аспектах. Він є органічним

продовженням молодшого шкільного віку і водночас відрізняється від нього.

Анатомо-фізіологічні особливості.

Фізичний розвиток підлітків характеризується великою інтенсивністю, нерівномірністю та ускладненнями, пов'язаними зі статевим дозріванням.

Досконалішими стають гальмівні процеси, формуються нові динамічні стереотипи, які стають основою навичок, звичок, рис характеру. Інтенсивний розвиток вищої нервової діяльності. Але у вищій нервовій діяльності спостерігаються і деякі суперечності, що проявляються у поведінці підлітків, підвищеній збуджуваності, нестійкості настрою.

Розвиток психіки і пізнавальної діяльності.

Підлітковий вік характеризується значним розвитком психіки, пізнавальних процесів. Навчання залишається основним видом діяльності, проте зазнає значних змін в організації, змісті.

Удосконалюється сприйняття, стаючи більш плановим, різнобічним, але не досягає ще повного розвитку. На нього впливає не лише характер об'єкта, що сприймається, але й емоційний стан підлітка.

Зазнає якісних змін мотивація навчання. Для підлітків характерним є прагнення виховувати в собі здатність бути уважними, елементи самоконтролю й саморегуляції.

Розширюються і поглиблюються пізнавальні інтереси учнів, більш вибірково стає інтерес до навчальних предметів.

Формування особистості.

Підлітковий вік — період переходу від дитинства до дорослості, інтенсивного становлення почуттів і волі, спрямованості, готовності жити і діяти так, як живуть і діють дорослі.

Підліток усвідомлює себе дорослою особою.

Психічному його розвитку властиво багато суперечностей. Підліток є ще дитиною, і вже — не дитина, має деякі риси дорослого, але — ще не дорослий.

Самооцінка набуває не меншого значення, ніж оцінювання його дорослими. Прагнення розібратися в собі та своїх особливостях, бажання порівняти Цей віковий період відрізняється бурхливим перебігом емоцій, раптовими змінами емоційних станів, переживань, У динаміці емоцій виявляються стосунки підлітка з близькими людьми, колективом, успіхи в діяльності.

Моральні якості пов'язані з вольовими. Але підліток не завжди правильно розуміє, в чому саме полягає сила волі. Часом упертість, за допомогою якої він нерозумно домагається здійснення своїх недоцільних бажань, вважається ним позитивною вольовою якістю. Колектив має важливе значення у формуванні особистості підлітка. Однією з найхарактерніших його рис є прагнення до самоствердження. Бажання зайняти своє місце в колективі, бути лідером, помітним або малопомітним виконавцем, активним або пасивним, діяти заради колективу або заради себе є виявом внутрішніх, недостатньо усвідомлених позицій дитини. Але в процесі їх прояву, оцінювання колективом підліток під впливом колективної думки починає усвідомлювати свої устремління, домагання, вчинки і місце в колективі, стає суб'єктом виховання.

Особливого значення набувають дружба і товаришування, які стають активними, набувають нових форм: просто товариші, близький товариш, друг.

Важливим фактором формування особистості підлітка є дружні взаємини з батьками. У цьому віці втрачають своє значення «керування» і «підкорення», категоричне наслідування авторитету. І це природно, адже підліток є вже напівдорослою людиною, має власні оцінні судження, вміє їх обстоювати і доводити. Дружба між батьками і дітьми — один із каналів виховного впливу на дитину. Тільки дружні взаємини викликають підлітка

на відвертість, допомагають дізнатися про переживання дитини, впливати на них, використовуючи для цього силу власного досвіду та авторитету.

Підлітковий вік ще називають критичним. Справді, кризи бувають, але вони не є неминучими. Цей період може стати важким у виховному відношенні, якщо батьки, вчителі не обізнані з особливостями розвитку підлітків, не зважають на них і продовжують діяти, як раніше, або, навпаки, ставлять до них такі вимоги, як до дорослого. Підлітки потребують особливої уваги, любові до себе. Труднощі зникають, якщо вихователі розуміють зміни, які відбуваються в психічному житті дітей, поважають нові його тенденції, сприяють реалізації підлітків.

А. Ізотова

Науковий керівник - к. психол. н., доц. З. О. Романець

ТИПОЛОГІЯ АКЦЕНТУАЦІЙ ХАРАКТЕРІВ ПІДЛІТКІВ ЗА А. Є. ЛИЧКО

Поняття «акцентуація» вперше ввів німецький психіатр і психолог, професор неврологічної клініки Берлінського університету Карл Леонгард. Пізніше була розроблена інша класифікація акцентуацій, яку запропонував дитячий психіатр А. Є. Личко. Він вважає, що акцентуація характеру подібна до психопатії. Головна відмінність полягала у відсутності ознаки соціальної дезадаптації.

Акцентуацією можна визначити як дисгармонійність розвитку характеру, надмірне вираження окремих його рис, що зумовлює підвищену чутливість особистості відносно певного роду впливів і утруднює її адаптацію в деяких специфічних ситуаціях.

1. Гіпертимний тип. Підлітки цього типу відрізняються рухливістю, товариськістю, схильністю до бешкетування. У події, що відбуваються навколо них, завжди вносять багато шуму, люблять неспокійні компанії ровесників. Вони виявляють непосидючість, недостатню дисциплінованість, учаться нерівно. Настрій у них завжди гарний, піднесений.

2. Циклоїдний тип. Діти характеризуються підвищеною дратівливістю і схильністю до апатії. Вони важко переживають навіть незначні неприємності, край роздратовано реагують на зауваження. Настрій у них періодично змінюється від піднесеного до пригніченого (звідси назва цього типу) з періодами приблизно у 2 – 3 тижні.

3. Лабільний тип. Цей тип непередбачуваний, характеризується різкими змінами настрою. Приводом для зміни настрою можуть слугувати дрібниці: образливе слово, непривітний погляд тощо. Вони добре розуміють те, як до них ставляться оточуючі люди.

4. Астеноневротичний тип. Характеризується підвищеною підозрілістю і капризністю, стомлюваністю і дратівливістю. Особливо часто стомлюється при виконанні важких мисленнєвих задач.

5. Сензитивний тип. Цей тип характеризується підвищеною чутливістю до всього: до того, що радує, і до того, що викликає смуток або лякає. Такі підлітки не люблять великих компаній, надто азартних, рухливих та бешкетливих ігор. Вони сором'язливі і боязкі при сторонніх людях, і тому часто складається враження про їхню замкнутість. Бувають товариські лише з тими, хто їм добре знайомий.

6. Психастенічний тип. Ці підлітки характеризуються раннім інтелектуальним розвитком, схильністю до розмірковувань, самоаналізу і оцінок поведінки інших людей. У таких підлітків самовпевненість поєднується з нерішучістю, а безапеляційність суджень – з імпульсивністю дій, які здійснюються в ті моменти, коли необхідні обережність і обачливість.

7. Шизоїдний тип. Характерною рисою таких підлітків є замкнутість, вони не надто прагнуть до товариства ровесників, віддають перебуванню на самоті або компанії дорослих. Вони не здатні розуміти стану інших людей, їхніх переживань, позбавлені співчуття. Зовні свої почуття виявляють досить стримано. Ровесники не завжди розуміють їх, тому часто їх не дуже люблять.

8. Епілептоїдний тип. У ранньому дитинстві діти цього типу часто бувають плаксивими. Люблять мучити тварин, ображати менших та слабших, знущатися над тими, хто не може чинити опору. У компанії дітей бажають бути не просто лідером, а володарем. Характерними їх рисами є жорстокість, самолюбство, владність. У групах, якими вони керують, встановлюють свої жорсткі, майже терористичні порядки.

9. Істероїдний тип. Ці підлітки характеризуються егоцентризмом, потребою в увазі до власної до власної персони. Виражена схильність до артистизму, демонстративності. Нагальною для них є потреба в захопленості ними з боку інших. Такі підлітки претендують на виключне положення серед ровесників, намагаються мати вплив на оточуючих, привертати їхню увагу.

10. Несгійкий тип. Підлітки цього типу виявляють підвищену схильність та потяг до розваг, байдикування та неробства. Відсутні будь – які серйозні, у тому числі професійні інтереси, майже не думають про своє майбутнє. Нерідко цей тип характеризують як слабовільний, такий, що пливе за течією.

11. Конформний тип. Цей тип характеризується бездумністю, некритичністю, а також підпорядкуванням будь – яким авторитетам, груповій більшості. Це тип пристосування, який заради своїх інтересів здатний на все, у тому числі на зраду друга, хоча завжди знаходить виправдання своїм вчинкам.